

Paul Barford, Ewa Marczak, Jerzy Gąssowski

Podebłocie, st. 1, grodzisko, gm.
Trojanów, woj. siedleckie, AZP 69-73/-

Informator Archeologiczny : badania 28, 79-80

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Do badań wytypowano kurhan nr 48 o średnicy ok. 7,6 m i wysokości 0,9 m, położony w części południowo-wschodniej stanowiska. Pracami wykopaliskowymi objęto obszar 95 m². Zarejestrowano 6 obiektów nieruchomych:

— obiekty 2 i 3 — położone bezpośrednio u podstawy nasypu kurhanu od strony południowo-zachodniej i zachodniej formą i treścią wskazują na związek z kulturą duchową ludności użytkującej cmentarzysko;

— obiekty 5 i 6 — zlokalizowane poniżej spagowych partii nasypu kurhanu, funkcja nie rozpoznana, związek z okresem wczesnego średniowiecza tylko hipotetyczny ze względu na brak ruchomego materiału archeologicznego w ich wypełniskach;

— obiekt 4 — krawędź bruku kamiennego uchwycona w części zachodniej wykopu, poza zasięgiem nasypu kurhanu nr 48, związanego najprawdopodobniej z położonym obok kurhanem nr 50 (element jego konstrukcji);

— obiekt 1 — wyróżniony poza zasięgiem nasypu kurhanu nr 48, w części południowo-wschodniej wykopu — analiza stratygrafii, formy oraz treści kulturowej pozwala stwierdzić, że jest to spągowa część innego kurhanu, o nasypie zniszczonym przez pobliską drogę; z przyczyn pozamerytorycznych wyeksplorowano jedynie jego część.

Jak więc widać, nie zarejestrowano obiektów nieruchomych, które związane byłyby z epoką brązu. Kilka fragm. ceramiki kultury łużyckiej oraz artefakty krzemienne zdeponowane były na złożu wtórnym (w nasypie kurhanu). Należy przypuszczać, że ewentualne obiekty łużyckie — o ile znajdowały się w tej części stanowiska — zostały zniszczone w trakcie budowy nasypów kurhanów.

Z okresem wczesnego średniowiecza związana jest pozostała część źródeł ruchomych, na które składają się: fragm. ceramiki (destrukty co najmniej pięciu naczyń typu Menkendorf), świek żelazny, 3 fragm. przepalonych kości.

Ze względu na stopień zniszczenia (trzy serie nasadzeń i zrębów drzew, współczesna gospodarka leśna) nie udało się ustalić formy pochówka. Ze względu jednak na znikomą ilość materiału osteologicznego (pozyskanego ze stropowych części nasypu kurhanu) oraz mając na uwadze cechy obrządku pogrzebowego w tym okresie można sądzić, że prawdopodobnie był to popielnicowy grób nakurhanowy.

Kurhan nr 48 oraz obiekt 1 w oparciu o cechy formalne ceramiki można datować na koniec IX–2. poł. X w.

Badania winny być kontynuowane ze względu na stopień zniszczenia nasypów części kurhanów oraz planowane dalsze prace leśne.

**Podeblócie, st. 1, grodzisko
gm. Trojanów, woj. siedleckie
AZP 69-73/—**

Uniwersytet Warszawski Instytut Archeologii

Badania prowadzili mgr mgr Paul Barford i Ewa Marczak (autorzy sprawozdania) pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Gąssowskiego. Udział wzięli studenci Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz wolontariusze ze Stanów Zjednoczonych, Anglii i Polski. Analizy dendrochronologiczne wykonał dr Tomasz Ważny. Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Dziełają sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne: VIII–XI w.

Tegoroczne badania koncentrowały się głównie w zachodniej, słabo dotąd przebadanej części grodziska (st. 1), gdzie wytyczono 3 wykopy (XXXIV–XXXVI) o łącznej powierzchni 352 m². Celem prac było poznanie rozplanowania przestrzennego obiektów.

Wykop XXXIV dostarczył najciekawszych w tym sezonie odkryć. W północnej jego części odkryto duży obiekt (5 x 3 m i 2 m głębokości) — dwufazową jamę (ziemiankę?) wypełnioną ciemną ziemią, w której natrafiono na pozostałości drewnianych konstrukcji. Eksploracja tego obiektu będzie kontynuowana w przyszłym sezonie. Interesującym odkryciem w wykopie był rów o nieregularnym kształcie, biegnący równolegle do krawędzi

cypla. Wypełnisko rowu (dwufazowe) zawierało dużą ilość wczesnośredniowiecznych odpadków (kości zwierzęce, fragm. glinianych naczyń, w tym przepalone, węgiel drzewny, kilka przedmiotów metalowych). Warstwy „śmieci” przykryte były warstwami czystej gliny. Funkcja obiektu nie jest jasna. W środkowej części wykopu odkryto ślady bunkra i okopów z czasów I wojny światowej (z 1915 r.).

W północnej części wykopu XXXV zlokalizowano półziemiankę. Przebadano jedynie jej górne warstwy, pozostawiając eksplorację dolnej partii wypełniska i zachodnią część obiektu na przyszły sezon. Pośrodku wykopu natrafiono na ślady po współczesnym ogródku?, natomiast na południu wystąpiła ciemna warstwa (0,3 m) — zapewne wczesnośredniowieczny humus.

Wykop XXXVI posłużył do powiązania tej warstwy z sekwencją stratygraficzną w wykopie XV z 1991 r.

Drugi obszar prac znajdował się w części północno-wschodniej stanowiska. Wytyczono tam 4 wykopy (XXXVII–XL) o łącznej powierzchni 56 m². Celem tych badań było: a) poznanie stratygrafii obszaru, który nie został zbadany w l. 1981–1985, b) uzyskanie próbek drewna do datowania dendrochronologicznego. Wykopy dostarczyły nowych informacji o stratygrafii stanowiska, m.in. odkryto nowe szczegóły dotyczące konstrukcji wału I-go grodu. Pobrano również próbki drewna z belek sosnowych (okres 4) i desek dębowych z półziemianki (okres 6). Okazało się jednak, że żadna z próbek nie jest wystarczająca do ustalenia chronologii.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Badania będą kontynuowane.

Pedebłocie, st. 5
gm. Trojanów, woj. siedleckie
AZP 69-73/—

Uniwersytet Warszawski Instytut Archeologii

Badania prowadziła mgr Ewa Marczak (autorka sprawozdania) pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Gąssowskiego. Udział wzięli studenci Instytutu Archeologii UW. Wstępną analizę szczątków archeozoologicznych przeprowadziła mgr Anna Gręzak. Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Drugi sezon badań. Osada przyrodowa z okresu wczesnego średniowiecza: IX/X–pocz. XI w.

Tegoroczne badania były kontynuacją prac rozpoczętych w 1993 r.

Obszar st. 5 rozciąga się u podnóża grodziska, po jego południowej stronie, na zboczu cypla stanowiącego część wysoczyzny biegnącej wzdłuż dawnej doliny Wisły. Dotychczas nie udało się precyzyjnie ustalić wielkości stanowiska ze względu na utrudnioną obserwację terenu i niewielki zakres przeprowadzonych prac. Podkreślić natomiast należy dużą różnicę wysokości między północną (górną) partią stanowiska a jego południowym (dolnym) zasięgiem. Wynosi ona ponad 10 m. Stanowisko odkryto przypadkowo podczas zakładania wodociągu we wsi w 1993 r. Prace te zniszczyły, ale jednocześnie odsłoniły ślady trzech obiektów archeologicznych, co skłoniło do rozpoczęcia w 1994 r. badań wykopaliskowych na tym terenie.

Podstawowym ich celem była odpowiedź na pytanie: czy warstwa kulturowa występująca na południowym stoku cypla powstała w wyniku erozji ziemi z wyżej położonych partii grodziska, czy też jest efektem istniejących tu form osadnictwa? Aby rozstrzygnąć tę kwestię wytyczono 5 wykopów sondażowych o wielkości 3 x 3 m. Łącznie przebadano 45 m² powierzchni. Wykopy o długości 41,5 m wytyczono wzdłuż osi północ-południe w pięciometrowych odległościach.

Zarejestrowano 12 warstw kulturowych, które stanowiły podstawowe jednostki stratyfikacyjne. We wszystkich wykopach występowała warstwa ziemi ornej, poniżej której